

BİGÂ

(bk. ZİNA).

BİGİ, Mûsâ Cârullah

(bk. MÛSÂ CÂRULLAH).

BİH-ÂFERİD b. MÂHFERVEDİN

(به آفرید بن ماهرودین)
(ö. 131/748-49)

Emevîler'in son dönemlerinde ortaya çıkan ve Mecûsîliği İslâm'ın bazı esaslarına göre yeniden şekillendirmeye çalışan İranlı din reformcusu.

Sisân veya Sis diye tanınır. Kaynaklarda hayatına dair fazla bilgi yoktur. Sadece Nişâbur'un Havâf bölgesinde yaşadığı bilinmektedir. 129 (747) yılında bir kâhin ve Mecûsî peygamberi olarak ortaya çıktı. Rivayete göre yedi yıl kaldığı Çin'den Havâf'a döndüğü zaman öldükten sonra dirildiğini ve cennetten gelmekte olduğunu, diğer bir rivayete göre kabirde bir yıl ölü olarak kaldıktan sonra oradan çıktığını ve Zerdüş'tün asıl dinini getirdiğini öne sürdü. Bütün Mecûsîler'den ateşe tapmaktan vazgeçmelerini ve göklerde öğrendiğini iddia ettiği asıl dine uymalarını istedi. Bazı İslâmî esaslardan etkilenererek yeniden şekil vermeye çalıştığı Mecûsîliğin yeni esaslarını Farsça olarak yazdığı bir kitapta açıkladı. Buna göre ateşe tapmayı, ana, kız kardeş ve kız çocuğuyla evlenmeyi, hayvanları ihtiyarlamadan kesmeyi, ölü hayvan eti yemeyi, şarap içmeyi yasakladı. Bunlardan başka güneşe karşı dönmek ve tek diz üzerinde durmak suretiyle günde beş veya yedi defa dua etmeyi, zekât vermeyi, saçları uzatmayı ve Zerdüş'tün peygamberliğine inanmayı emretti. Davetine pek çok Mecûsî'nin uyması ve görüşlerinin yayılması üzerine Mecûsî din adamları (mubedler) harekete geçerek kendisini Ebû Müslim'e şikâyet ettiler. Ebû Müslim de onu Şebîb b. Dâh ve Abdullah b. Saîd vasıtasıyla müslüman olmaya ve Abbâsî idaresinde boyun eğmeyi davet etti. Bih-âferid İslâmîyet'i kabul etmiş görünmekle birlikte kâhinliğe devam etti; bunun üzerine Nişâbur'da bazı taraftarlarıyla beraber öldürüldü (İbnü'n-Nedîm, s. 407). Ölü münden sonra Sisâniyye (Sisiyye), Üstâdiyye, Bih-âferidiyye gibi adlarla anılan ve IV. (X.) yüzyıla kadar faaliyetlerini sürdüren taraftarları onun sarı bir katır üze-

rinde göğe yükseldiğini, bir gün dünyaya dönerek düşmanlarından intikam alacağını iddia etmişlerdir.

Abdülkâhir el-Bağdâdî, dört Mecûsî fırkasından biri olan Bih-âferidiyye'nin, diğer Mecûsîler'e nisbetle İslâm'a yakın bazı görüşlerinin bulunmasına rağmen kestikleri hayvanların etini yemenin, kadınlarıyla evlenmenin câiz olmadığını ve kendilerinden cizye kabul edilemeyeceğini, kısaca onlara Ehl-i kitap muamelesi yapılmacağını belirtir (*el-Farğ*, s. 214).

BİBLİYOGRAFYA :

İbnü'l-Nedîm, *el-Fihrist*, s. 407; Muhammed b. Ahmed el-Hârizmî, *Mefâtihu'l-'ulûm*, Kahire 1342, s. 26; Bağdâdî, *el-Farğ* (Kevserî), s. 214; Şehristânî, *el-Milel* (Kilânî), I, 238; Browne, *LHP*, I, 308-310; S. M. Stern, *Studies in Early Isma'îlism*, Leiden 1983, s. 43-46; "Bih'âfrîd", *IA*, II, 603-604; D. Sourdell, "Bih'âfrîd b. Farwardîn", *EL*² (Ing.), I, 1209.

AHMET SAİM KILAVUZ

BİH-ÂFERİDİYYE

(به آفریدیة)

Mecûsîliği yeniden şekillendirmeye çalışan İranlı Bih-âferid b. Mâhfervedîn'in (ö. 131/748-49) taraftarlarına verilen ad (bk. BİH-ÂFERİD b. MÂHFERVEDİN).

BİHÂR

(بهار)

Hindistan'da bir eyalet ve aynı adı taşıyan şehir.

Batısında Utar Pradeş ve Medya Pradeş eyaletleri, kuzeyinde Nepal, doğusunda Bengladeş ve Batı Bengal eyaleti, güneyinde ise Orissa eyaleti bulunur. Yüzölçümü 173.876 km², nüfusu 69.914.734 (1981) olan Bihâr eyaletinin başşehri Patna'dır. Eyalet dört yönetim birimine ayrılmıştır. Bunlar Patna, Tirhut, Bagalpûr ve Chota Nagpûr'dur. Bu bölgede konuşulan Bihârî lehçesi Hindû'dan (Hindustânî) çok Bengalce'ye yakındır. İngiliz hâkimiyeti devrinde Bengal valisinin emrinde bulunan bölge sonradan Orissa eyaletine dahil edilmiştir. Bugün ise doğrudan Hindistan Cumhuriyeti'ne bağlı bir eyalettir. XV. yüzyılda Şirşah Sûri tarafından Patna'ya taşınıncaya kadar bölgenin merkezi Bihâr şehri idi. Tarihte hiçbir zaman bağımsız bir devlet olmayan Bihâr, Ekber Şah zamanında Bâbürlü İmparatorluğu'nun idaresine girmiştir (1582).

Bihâr

İslâmîyet'in Hindistan'da yayıldığı ilk devirlerinden itibaren Bihâr bölgesi kendi içindeki idarecilerce yönetilmiştir. Bu bölgede bulunan Mungir, 1193'te Muhammed b. Bahtiyâr Halcî tarafından fethedilerek Delhi Sultanı Kutbüddin Aybeg'e bağlanmıştır. 1290-1320 yılları arasında Halaciler'ce yönetilen bölge, 1330'da Muhammed b. Tuğluk tarafından kesin olarak Delhi Sultanlığı idaresine altına alınmıştır. 1397'de bir ara Kanpûr'a bağlanan Bihâr'ı 1488'de İskender Lüdî tekrar Delhi Sultanlığı topraklarına katmıştır. 1765'te ise İngiltere'ye bağlanarak Doğu Hindistan Şirketi'nin denetimi altına girmiştir.

Bölgede yaşayan müslümanların nüfusu % 12'ye kadar varır. Eyalet merkezi Patna ile Muzafferpûr, Bagalpûr, Pusa ve Darbhanga şehirlerinde birer üniversite vardır. Darbhanga Üniversitesi'nde Sanskrit araştırmaları çok gelişmiştir. Patna'daki Khuda Bakhsh Oriental Public Library de birçok yazma eserin bulunduğu önemli kütüphanelerden biridir (bk. BANKİPÜR; HUDÂBAHŞ).

Bölgede çok sayıda kömür yatakları ve demir fabrikaları bulunması dolayısıyla bugün Bihâr, Hindistan endüstrisi bakımından büyük önem taşımaktadır. Bakır, fosfat, mika, boksit, demir cevheri, manganez ve kömür başta olmak üzere ülkede çıkarılan madenlerin % 40 kadarı bu bölgede toplanmıştır. Burada bulunan Ranchi, Bokaro ve Cemşîdpûr şehirleri Hindistan'ın büyük sanayi merkezleri arasındadır.

Bihâr, 1852 ve 1859 yıllarında İngiliz yönetimine karşı başlatılan ayaklanmaların önemli merkezlerinden biri olmuş,